

Інформація про здійснення Національним банком України державної регуляторної діяльності у 2019 році

Національний банк України у 2019 році здійснював державну регуляторну діяльність відповідно до вимог Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності”, Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта Національного банку України та Методики відстеження результативності регуляторного акта Національного банку України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 14 квітня 2004 року № 471.

Упродовж 2019 року державна регуляторна діяльність Національного банку України спрямовувалася на підготовку, прийняття та відстеження результативності регуляторних актів.

Під час здійснення державної регуляторної політики Національний банк України дотримується принципів доцільності, адекватності, ефективності, збалансованості, передбачуваності, прозорості та врахування громадської думки.

Регуляторна діяльність Національного банку України у 2019 році здійснювалася відповідно до Плану підготовки проєктів регуляторних актів Національного банку України на 2019 рік, затвердженого наказом Національного банку України від 07 грудня 2018 року № 1156 - но (зі змінами) (далі – План).

Згідно з Планом Національний банк України запланував розроблення 17 проєктів нормативно-правових актів, що відповідають ознакам регуляторного акта, з яких прийнято:

1) постанову Правління Національного банку України від 02 квітня 2019 року № 57 “Про затвердження змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України з питань захисту приміщень небанківських установ”;

2) постанову Правління Національного банку України від 27 травня 2019 року № 72 “Про затвердження Змін до Положення про ліцензування банків”;

3) постанову Правління Національного банку України від 12 червня 2019 року № 76 “Про затвердження Змін до Інструкції про міжбанківський переказ коштів в Україні в національній валюті”;

4) постанову Правління Національного банку України від 25 червня 2019 року № 83 “Про затвердження Змін до Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті”;

5) постанову Правління Національного банку України від 25 червня 2019 року № 84 “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України з питань організації інкасації коштів та перевезення валютних цінностей”;

6) постанову Правління Національного банку України від 08 липня 2019 року № 89 “Про затвердження Змін до Положення про порядок видачі юридичним особам ліцензії на надання банкам послуг з інкасації”;

7) постанову Правління Національного банку України від 22 липня 2019 року № 98 “Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 12 лютого 2013 року № 42”;

8) постанову Правління Національного банку України від 06 листопада 2019 року № 127 “Про затвердження Змін до Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті”;

9) постанову Правління Національного банку України від 07 листопада 2019 року № 131 “Про затвердження Змін до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні”;

10) постанову Правління Національного банку України від 19 листопада 2019 року № 136 “Про внесення змін до Інструкції про міжбанківський переказ коштів в Україні в національній валюті”;

11) постанову Правління Національного банку України від 29 листопада 2019 року № 142 “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України”;

12) постанову Правління Національного банку України від 24 грудня 2019 року № 154 “Про затвердження Змін до Правил з організації захисту приміщень небанківських установ в Україні”;

13) постанову Правління Національного банку України від 27 грудня 2019 року № 162 “Про затвердження Змін до Інструкції про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків – резидентів і нерезидентів”;

14) постанову Правління Національного банку України від 28 грудня 2019 року № 168 “Про затвердження Змін до Правил з організації захисту приміщень банків в Україні ”.

Крім того, у звітному році прийнято три постанови, прийняття яких було заплановано у 2018 році:

1) постанову Правління Національного банку України від 28 січня 2019 року № 23 “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України”;

2) постанову Правління Національного банку України від 12 лютого 2019 року № 37 “Про затвердження Змін до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні”;

3) постанову Правління Національного банку України від 01 квітня 2019 року № 56 “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України”.

Прийняття вищезазначених регуляторних актів було здійснено з метою досягнення таких цілей:

- 1) спрощення ведення бізнесу в частині розпорядження рахунком шляхом скасування вимог щодо оформлення картки із зразками підписів;
- 2) використання рахунку умовного зберігання (ескроу) під час здійснення операцій із купівлі – продажу нерухомості;
- 3) встановлення порядку відкриття поточних рахунків юридичним особам - нерезидентам;
- 4) вилучення режимів рахунків в іноземній валюті та встановлення особливостей використання коштів за окремими рахунками клієнтів;
- 5) встановлення порядку відкриття поточних рахунків управителів за договором управління майном та кореспондентських рахунків для банків резидентів і нерезидентів;
- 6) встановлення можливості забезпечення банками валютного нагляду за здійсненням переказу коштів у національній валюті на рахунки отримувачів – нерезидентів;
- 7) консолідації норм з питань відкриття та закриття кореспондентських рахунків банків у національній та іноземній валюті в одному нормативно-правовому акті (крім порядку відкриття та закриття кореспондентських рахунків у національній валюті у Національному банку України);
- 8) удосконалення технології роботи системи електронних платежів Національного банку України у файловому режимі для забезпечення завершеності розрахунків у СЕП на кінець банківського дня;
- 9) встановлення порядку відкриття банками спеціального рахунку для здійснення керуючим санацією процедури санації боржника – юридичної особи;
- 10) встановлення порядку відкриття банками спеціального./окремого рахунку для здійснення арбітражним керуючим процедури реструктуризації боргів/погашення боргів боржника – фізичної особи (фізичної особи – підприємця);
- 11) встановлення порядку закриття банками поточних рахунків фізичної особи – підприємці, який припинив підприємницьку діяльність (якщо на його рахунку немає залишку коштів);
- 12) здійснення банком процедури зміни рахунків клієнта – фізичної особи, яка припинила свою підприємницьку діяльність та має залишок коштів на рахунках;
- 13) надання права уповноваженому працівнику банку посвідчувати довіреність фізичної особи – підприємця, фізичної особи. Яка проводить незалежну професійну діяльність, якщо довіреність складається в банку у присутності власника рахунку та довірених осіб;
- 14) визначення вимог до оформлення переліку осіб, які відповідно до законодавства України (установчих документів юридичних осіб – резидентів) мають право розпоряджатися рахунком і підписувати розрахункові документи;

15) встановлення зобов'язань юридичним особам – нерезидентам та представництвам юридичних осіб – нерезидентів в Україні повідомляти банк про внесення змін до їх реєстраційних документів;

16) запровадження міжнародного номера банківського рахунку (IBAN) в міжнародних електронних розрахункових документах.

Розроблені та перебувають на погодженні:

1) проєкт постанови Правління Національного банку України “Про внесення змін до Положення про порядок реєстрації платіжних систем, учасників платіжних систем та операторів послуг платіжної інфраструктури”;

2) проєкт постанови Правління Національного банку України “Про затвердження Змін до Положення про електронні гроші в Україні”;

3) проєкт постанови Правління Національного банку України “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України”, яким передбачено внесення змін до:

Положення про порядок здійснення операцій з чеками в іноземній валюті на території України, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 29 грудня 2000 року № 520, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21 лютого 2001 року за № 152/5343 (зі змінами);

Положення про порядок здійснення банками операцій за акредитивами, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 03 грудня 2003 року № 514, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 24 грудня 2003 року за № 1213/8534 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 11 квітня 2018 року № 38);

Положення про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 15 грудня 2004 року № 639, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13 січня 2005 року за № 41/10321 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 25 січня 2018 року № 5);

Положення про порядок виконання банками документів на переказ, примусове списання і арешт коштів в іноземних валютах та банківських металів, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 28 липня 2008 року № 216, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 01 жовтня 2008 року за № 910/15601(зі змінами);

4) проєкт постанови Правління Національного банку України “Про затвердження Змін до Інструкції про міжбанківський переказ коштів в Україні в національній валюті”.

Здійснення Національним банком України державної регуляторної політики у 2019 році включало:

1) застосування єдиного підходу до підготовки аналізу регуляторного впливу та до здійснення відстеження результативності регуляторних актів;

2) підготовку аналізу регуляторного впливу;

- 3) планування діяльності з підготовки проєктів регуляторних актів;
- 4) оприлюднення проєктів регуляторних актів з метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, а також відкриті обговорення за участю представників громадськості з питань, пов'язаних із регуляторною діяльністю;
- 5) відстеження результативності регуляторних актів;
- 6) підготовку звітів про відстеження результативності регуляторних актів та їх оприлюднення;
- 7) перегляд та систематизацію регуляторних актів;
- 8) систематизацію регуляторних актів;
- 9) викладення положень регуляторного акта у спосіб, який є доступним та однозначним для розуміння особами, які повинні впроваджувати або виконувати вимоги цього регуляторного акта;
- 10) оприлюднення інформації про здійснення регуляторної діяльності.

З метою дотримання вимог статті 13 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” та основних принципів регуляторної політики кожен проєкт регуляторного акта, розробленого у 2019 році, був оприлюднений на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України – <http://www.bank.gov.ua> у розділі “Новини” за тегом “Громадське обговорення” для ознайомлення з ним фізичних та юридичних осіб. Саме така робота із суб'єктами господарювання та фізичними особами дає змогу визначити оцінку впливу регуляторного акта й відкоригувати недоліки проєкту регуляторного акта до набрання ним чинності. Пропозиції та зауваження від фізичних і юридичних осіб до проєктів регуляторних актів були опрацьовані та в разі визнання їх доцільності враховані в проєктах регуляторних актів.

До розроблених у звітному році проєктів регуляторних актів Національний банк України підготував аналіз регуляторного впливу, в якому визначалися проблеми, на врегулювання яких спрямовувалося розроблення регуляторних актів та переваги цих актів у їх вирішенні.

Аналіз регуляторного впливу проєктів регуляторних актів був розміщений на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України – <http://www.bank.gov.ua> у розділі “Нормативна база”.

На виконання вимог статті 10 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” Національний банк України у 2019 році здійснював відстеження результативності таких регуляторних актів:

базове відстеження:

- 1) постанови Правління Національного банку України від 22 грудня 2018 року № 150 “Про внесення змін до Положення про порядок видачі юридичним особам ліцензії на надання банкам послуг з інкасації” (Звіт про базове відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений 08 січня 2019

року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України – <http://www.bank.gov.ua>);

2) постанови Правління Національного банку України від 22 грудня 2018 року № 151 “Про затвердження Змін до Положення про порядок проведення перевірок юридичних осіб, які отримали ліцензію Національного банку України на надання банкам послуг з інкасації” (Звіт про базове відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений 10 січня 2019 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України – <http://www.bank.gov.ua>);

3) постанови Правління Національного банку України від 12 лютого 2019 року № 37 “Про затвердження Змін до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні ” (Звіт про базове відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений 25 лютого 2019 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України – <http://www.bank.gov.ua>);

4) постанови Правління Національного банку України від 02 квітня 2019 року № 57 “Про затвердження змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України з питань захисту приміщень небанківських установ” (Звіт про базове відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений 05 квітня 2019 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України – <http://www.bank.gov.ua>);

5) постанови Правління Національного банку України від 25 червня 2019 року № 84 “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України з питань організації інкасації коштів та перевезення валютних цінностей” (Звіт про базове відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений 04 липня 2019 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України – <http://www.bank.gov.ua>);

6) постанови Правління Національного банку України від 08 липня 2019 року № 89 “Про затвердження Змін до Положення про порядок видачі юридичним особам ліцензії на надання банкам послуг з інкасації” (Звіт про базове відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений 17 липня 2019 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України – <http://www.bank.gov.ua>);

7) постанови Правління Національного банку України від 07 листопада 2019 року № 131 “Про затвердження Змін до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні ” (Звіт про базове відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений 14 листопада 2019 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України – <http://www.bank.gov.ua>);

періодичне відстеження:

1) постанови Правління Національного банку України від 15 грудня 2004 року № 639 “Про затвердження Положення про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах” (Звіт про періодичне відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений 02 січня 2019 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України – <http://www.bank.gov.ua>);

2) постанови Правління Національного банку України від 12 листопада 2003 № 492 “Про затвердження Інструкції про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків – резидентів і нерезидентів” (Звіт про періодичне відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений 19 лютого 2019 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України – <http://www.bank.gov.ua>).

З метою реалізації положень статті 56 Закону України “Про Національний банк України” та статті 7 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” наказом Національного банку України від 05 грудня 2019 року № 732 - но затверджено План підготовки проектів регуляторних актів Національного банку України на 2020 рік (далі – План), який опубліковано на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України – <http://www.bank.gov.ua>. План містить інформацію про проекти регуляторних актів, які Національний банк України запланував розробити у 2020 році, про цілі їх прийняття, терміни підготовки, найменування структурних підрозділів Національного банку України, відповідальних за їх розроблення. Інформація, зазначена в Плані, надає можливість суб’єктам господарювання і фізичним особам планувати свою подальшу діяльність, брати участь в обговоренні проекту регуляторного акта та удосконалити його написання, сприяє захисту їх прав.